

IN ORIGINEM,
VSVM FOEDVM,
ET RITVM PRO-
FANVM, BACCHANA-
LITORVM,
ORATIO

*Scripta & Furiis publici facta, in gra-
tiam Christianorum omnium*

QVI

*I E S U C H R I S T I nomen sacro-sanctum
non solum specie quādam externā,
ac fucatā servā :*

S E D

*Ipsa re, vitā, moribus, atque operibus dilectionis de-
clarant; Quin imò tales esse, quales videri
volunt, modis omnibus ostendunt.*

A U T H O R E

Ambroſio DeBruyn.

LONDINI,
Excudebat apud J. W.
M.DC.XIX.

IN ORIGINEM
VASVM FODEAM

ET RITUM PRO

GENIA, BUCCHANAN

TRIUM

O R A T I O

Exemplum de quatuor ritibus Genitio, Bucchanan, Trium, et Genitio.

IESA CHRISTI LIBRARIA BRITANNICA

NON IN LIBRARIIS DEDICATA

AC GENITIO LIBRARIIS

Q. 3. 2

Exemplum de quatuor ritibus Genitio, Bucchanan, Trium, et Genitio.

V A T U M O R

Exemplum de quatuor ritibus Genitio, Bucchanan, Trium, et Genitio.

LONDINI

Exemplum de quatuor ritibus Genitio, Bucchanan, Trium, et Genitio.

MDCXIX

Reverendissimo in Christo Patri
GEORGIO,

Propvidentia diuina Archieps. Cantuariorum
DIGNISSIMO
METROPOLITANO
Regie Majestatis ab initio
CONSEVTS.

Vantum Tibi

P R A E S V L
A M P L I S S I
M & Ecclesia de-
beat Anglicana

& qua Iesu Christo Eterno Dei
Filio, in Germania, Belgio,
Gallia colligitur, video ego, D E I
benignitate & vident mecum bo-

A iij m

ni quam plurimi, qui sepositis pna-
judicijs, judicia recta que tollere
solent, de rebus & personis volunt
judicare ac possunt incorrupte. Ego
qua ratione, nisi forte pijs votis
animum erga T&E virum Amplis-
simum testari possim, non video.

A V R U M & A R G E N-
T V M, ut cum D. Petro loquar,
N O N E S T M I H I:
& ut maxime offerre possem: scio
Te aurum, & catenas aureas, qui-
bus vulgus Nobilium superbire
solet, non magni facere. Placet
Amplitudini Tuæ & sapit aurea
beati Augustini sententia: A V-
R U M N O N F A C I T
H O M I N E M B E A-
T V M, N E C V L L A P O M-
P A H V I U S S E C V L I. Pro-
inde,

inde, PRÆSVL EXIMIE,
quod habeo id do, dico, & consecro
AMPLITUDINI TUÆ
munuscum nempe literarum, ex
sacris & profanis thesauris atque
arculis de promtum.

Tu, **VIR HONORATISSIME**, doctorum ac literatorum **PATRONE**, conatum nostrum boni consule, argumentum quod contra gentes non nullas more barbaro bacchantes in publicū produxi, invisum forte atq; ingratum, huius seculi filijs, benevolentiae Tuæ & auctoritatis scuto ac favoris aura tege; mibique clientum Tuorum minimo, fave. Favetibus, **MÆCENAS OPTIME**, ita spero imò confido, quia scientijs dignioribus & studijs meliori-

melioribus favet impensa. Hoc mi-
mine tua Amplitudini, bene faci-
at & faveat CHRISTUS
OPUS. M. X. Fullonie in
Tusculano meo Pridie Nonis
Februarij M. DC. XIX.

ANNO XCIVI. T.
Qui Reverendiss. T.
AMPLITUDINEM
Observania omni atque
in rebus omnibus etiam illarum
spiritus et multorum jucundorum
et amabilium spirituum
et quidam duximus quod
etiam in istis nonnullis etiam
Colit & veneratur
A. De Bruyn
etiam in istis nonnullis etiam
spiritus et multorum jucundorum
et amabilium spirituum
et quidam duximus quod
etiam in istis nonnullis etiam
spiritus et multorum jucundorum
et amabilium spirituum

DE BACCHANALIBVS ORATIO

DE viris armis togave claris, literis di-
uinis atque humanis, deque histori-
arum cognitione & eloquentia laude,
dixisse multos ac scripsisse viros egre-
gios, quos nostra haec tulit aetas, latere
puto neminem. Atqui, *YIR•HONO-*
RATISSIME, super hoc argumento, quod sub no-
minis Tui Amplissimi praefidio, in hominum manus dare
mihi vatum, vix quemquam, mirari cepi, una cogitare
numquid Stylo sequi possim vel assequi, quod Reue-
rentia tua & bonorum ad gustum. Spero fore sine
offensione, sine invidia, (doctorum certe & proborum)
quos moror & miror : eorum vicissim loliginis suc-
cum ac calumnias, qui cum ipsis, laudanda facere sem-
per neglexerint, laudabile quid fieri ineptum putant,
negligo & calco. Habeant illi & referant egregiam,
scilicet laudem & spolia ampla *tanguntias*, iniquitatis
sua, imperitiae, locordia : nos contra dum vivimus
summa nitamen ope, vita nostrae atque ocij ita adorne-
mus rationes, ne, vt cum Crispo loquar, vitam silentio
transferamus, veluti pecora. Sive igitur spartam in lit-
teris sacris, sive in profanis fuerimus nati, ad cogita-
tiones doctas, ita nostra excitemus pectora, vt his quos
literarum laudatissimarum studia delectant, non nihil
usui esse studia atque opera nostra possint. Breuiter
hoc agamus quod nostrarum est partium, & ea qua ad
Dei gloriam publicamque pertinent utilitatem, pra-

De Bacchanalibus

fenti animo comparemus. Sed evagor. Rem igitur ipsam, *P RÆSUL EXIMIE*, ut aggrediar, ac scđum illum impiumque Bacchanaliorum ritum non nihil delineem, utinam (Christianis ita loqui fas) illum Dij Deæque, superi & inferi perdidissent sacrificulum, sacrificulum, inquam, qui Spurij, Posthumij Albini, & Q. Martij Philippi Consulū tempore Romanā venit, illum equidem qui simulato cultu, sub velo Religionis, sacrarijs Bacchicis originem & initium præbens, onnis malitiae letnam, & corruptelarum officiam introdixit. Utinam etiam in malam abijset crucem, meretricula, Paculla Minia Campana, qua cùm primū sacrificuli amore debacchara tam esset, eius, quasi Deūm monitu, errore imbuta, mali huius propagandi causa, inter fœmineum sexum quinis singulorum mensum diebus, ex diurno nocturnum conuentum indixerat. Usque adeò verum est, quod in Prouerbiū abiit; Muliebrem sexum maximè lubricum esse & varium, potissimum in Religionis causa, quippe qui ad quemvis venti flatum, huc atque illuc facile commoveatur.

Huius itaque facri Bacchici (dummodo Sacri vel Festi nomine dignari liceat :.) quamuis turpitudo sit atrox & detestanda, vt apud Christianos eius ne quidem memoria refricari debeat: tamen cum annus penè nullus labatur, quo non aliqua eius reliqua profiliant, apud vesanum & vulgus imperitum potissimum, interdum etiam apud illos, qui vita politioris videri volunt, quos, cùm Reipub. literatæ vivant, aliis, illato doctrinæ lumine, meliori exemplo præesse magis esset conueniens, id propter viris bonis non ingratum me facturum sum ratus, si pro statu temporis praesentis de Bacchanaliorum origine & ritu, inque nefandum eorum usum penitus nonnihil disquererem. Testor autem ac fateor ingenuè, et si nonnulla mihi occurrant, hoc propositum quæ protius dissuadeant, & averserent, imprimis

Oratio.

imprimis cùm videam & perpendam argumenti grauitatem, quæ summis potius Oratoribus digna esset & apta quam mihi: tamen; cùm bono Deo, temperare non potui, ne quod agerem decesset, cùm hisce diebus Historiarum lectioni & cognitioni temporis nonnihil impenderem, quin præ ceteris hanc, quæ de sacris Bacchicis per Titum Liuum descripta extat series, in literas mitterem.

Neque hic mihi placet quod Patrum Latinorum præstantissimus Augustinus scriptum reliquit: *In tempore vivimus, & quodnam tempus sit ignoramus.* Quis enim hoc ipso tempore cùm haec Scribimus, tempus illud ignorare potest, cùm in Italiâ, Galliâ, & Prouincijs Belgicis, quæ etiamnam proh dolor, in cæcitate Pontificiâ detinentur, ignobilem plebis ceterum positis vestibus, huc atque illuc sparsim furiarum more discursantem, videmus? Quifnam mortalium illicò non rectâ secum reputet viâ, quam ita abuti re pretiosissimâ nempe tempore, ab officio hominis Christiani debet esse alienum, imo alienissimum? Quid verò? Nunquid indignum est quo quis homine Christiano, pietatis, grauitatis, verecundia, modestia, pudorisue ingenui nullam habere rationem? Anne sacræ litteræ, hominum doctissimorum conciones, Prophetarum, Christi, atque Apostolorum minæ atroces, nos à vitâ & moribus nefandis renocabunt? Putamusne liberum nobis, & licitum, rupto Sacro-sancti Baptismatis fœdere, spurcissimo atque inpurissimo Baccho initiatum se vovere, & quod dolendum est, cum iacturâ corporis & animæ totum dare perditum. Hanc malorum omnium colluuiem ex Bacchantium conuenticulo, velut altero Troianorum equo prodeuntem, etiam dicente nemine, mortalium quilibet, nisi qui in rebus humanis talpâ cæcior, videre potest & peruidere. Si tamen quis hac in parte omnino mentis acie destitutus, quo clarissime & facillime Bacchanaliorum originem, incremen-

De Bacchanalibus

tum, & progressionem mirandam, præsentim in Italiam factam, deprehendat, ex Livio Latinorum Historiorum principe proferam, & quam potero breuissime perstringam. Denique eorumdem obscena fœditas hominem Christianum, qui Christo semel nomen dedit, quantoperè dedebeat & deturpet, si non omnibus, quod sumere sibi velle nimis videtur immo adiutor: saltum nonnullis viris bonis & cordatis, sum persuasurus, atque ob oculos positurus. Fabulosa illa Poëtis relinquo, quomodo nimirum Bacchus cum fœmineo suo vel semiviro comitatu, totum terrarum orbem peragauerit, totam Indiam, & nationes alias complures sibi subiectas devicerit, quomodo item velut victor vectus Elephante Indico ob res præclarè gestas ubique gentium triumpharit, & tandem in Græciam deueniens annuos cultus solenniter sibi celebrari poposcerit: ijs, inquam, omnibus reiectis, rem ipsam perfecutar, id est, argumenti præsentis atrocitatem. Ostendam, Deo & Muis faventibus, per dies Baccho sacros, in pretio fuisse & nonnullis in locis esse construpratores, homines fanaticos, cœtus nefarios, sclera, libidines vagas & promiscuas, strepitus & clamores nocturnos Cyclopicos. Me hercle, rem ex re iudicare si volumus accuratiū pressiusque, ab Anabaptisticis furoribus & sacris parentum nostrorum memoriam haud auspicatè introductis, non omnino discrepare videtur, hic, qui Baccho sacer cultus, stultè creditur atque insulse. Erenim uti impetu primum irrepserunt homines male feriati, planè leuissimo, nullâ cum turbarum, tubarum, tantorumque moturum expectatione: sic & Bacchanaliorum lues & scabies cum morbi cuiusdam contagione, quotidie creuit & serpsit, Religionis specie ficta & fucata, donec pedentem ex ardore sens totam urbem tandem longè latèque corrumperet, vt non omnino fabula n̄ decantasse putandus sit, quicunque de Religione simili falsa nimirum & turbida dixerit:

Religio.

Oratio.

Religio velum est, quod scelus omne regit.

Ad eundem planè scopum et Homericus versus, hæresium omnia & occultarum sectarum imago, perquam eleganter collineasse videtur :

Πρέσβες λέων, θεούδεις δὲ σπάκων, μίσου δὲ χιμαῖος.

Ante Leo, post Draco, media chymera.

Atqui tempus est, vt unde sumus digressi recurat Oratio. Ad originem Bacchanaliorum proprius accedendum est. Anno ab urbe condita 568. occultorum Sacrorum antistes quidam in Hettruriam primum devenit, atque vt facilius id quod voluit, obtineret, imprimis sexum muliebrem utpote imbecilliores adoritur, & sub praetextu Religio-nis reique diuina facienda, nullo negotio & in aures atque in animos credularum mulierum influxit, easque opinione citius totas persuasione falsâ præoccupauit : ita quidem, vt circa primam introductio-nem solarum foeminarum sacrarium Bacchanalia sint reputata, atque adeo adhuc inter paucas tantum, nullo virorum penitus intromissio. Præterea tres tantum in anno statos dies haberunt quibus interdiu Bacchicis sacris initiaæ debacchari con-fueuerunt. Deinde vt insuper Religioni fictæ ac fucatae voluptates accederent, epularum videlicet, vini & libidinum (hoc enim solummodo adhuc abe-rat) festa illa per viros & mulieres quoque cceperunt divulgari. Etenim Paculla Minia Campana sacer-dos ex singulorum Deorum monitu priora omnia im-mutauit, suosque filios Minium & Herennium ex vi-rorum ordine primos initiauit, ex nocturno diuum, & pro tribus in anno diebus, quinos diebus singulis constituens, ex quo sacra in promiscuo fierent,

De Bacchanalibus

& permixti viri feminis essent, noctis insuper licentia cum impetu prorumpente, nihil ibi facinoris, nihil flagitij prætermissum, plura virorum inter se quam feminarum stupra committebantur; quin inò omnia infanda ibi prius erant patienda, deinde verò pari impudenteriâ quoque perpetranda: si verò qui minus dedecoris patientes, aut ad facinus patrandum pigriores reperiebantur, hos pro victimis immolari, Religionis fuit sumnum & præcipuum. Denique, si paucis expedendum sit, erant Bacchanalia omnis generis corruptelarum via atque officina unica, adeò multum occulte fraudis & periculi, cum vita, tum pudoris & honestæ existimationis inde dimanabat. Nec unum genus noxa, teste Liuio, utpote stupra promiscua ingenuorum, feminarumque erant, sed falsi testes, falsa signa, testimonia & iudicia ex eodem hoc fonte fluebant, venena itidem cædesque intestinae, ita ut ne corpora quidem interdum ad sepulturam extarent, multa dolo, pleraque per vim tentabantur, virgines ad stupra rapiebantur, senes nonagenarij, pueri impuberis interficti, suspensi, matronæ honestæ constupratae. Occultabat vim quod præ ululatibus undique circumsonantibus, tympanorumque & cymbalarum strepiti, nulla vox quiritantium intra stupra & cædes exaudiri poterat. Cæterum Sacrificulus omnibus initiatis id persuaserat, ut summanam Religionem sibi eam quoque esse ducerent, si quicquam illorum, que in sacris siebant occulte, enunciarent, & si forte id ipsum fieret, reliqui eadem in sacra profissi, in licem manibus suis discerperent. Horret animus dicere quæ nunc dicenda. Viri velut mente capti cum iactatione fanaticâ corporis vaticinabantur, Matronæ interea Bacchorum habitu, hoc est, crinibus passis, myrrâ & coronis fragrantibus & condecoratae, pelli bus ferarum cicutinvestite, altera manu thyrsos frondentes, hastas nempe pampinis inuolutas, altera verò facies ardentes gestantes decurrebant ad Tyberim, de missaque

Oratio.

missaque in aquam faces (quia vivum sulphur cum calce inerat) integrâ flammâ eis iterum efferebant. Raptos à Diis eos homines esse prædicabant, quos machinæ illigatos ex conspectu in abditos specus abripiebant. Hi erant isti, qui aut coniurare aut sociari facinoribus, aut stuprum pati noluerunt. Id autem ne frequenter fieret captabantur plerunque atates & erroris & stupri patientes, & ad extremum eò res redijt, ut neminem, viginti annis maiorem obsecenis suis conventiculis initiari pateretur, initiati verò continuò Sacerdotibus veluti victimæ tradebantur. Etsi autem hæc omnia & alia quam plurima magis horrenda, quorum mentionem piæ & castæ aures nequaquam ferant, in obsecenis istis Lupercalibus ipsa re deprehendebantur, nihilominus tamen meram pietatem (rem ad imperitum vulgus illestantum efficacissimam) vultu & moribus externis præ se ferebant, nihil enim in speciem fallaciū est, quam Religio prava, falsa, fucata. Notent, & qui possunt capere cipient, nostri seculi homines non pauci, qui disputare, litigare, supra mediocritatem sape, re, pietatem & Religionem mentiti, quam *P.I.E., TEMPERANTER, & JUSTE* viuere malunt. Audiant tales B. Augustinum monentem grauiissimè & fidelissimè : Si delectio Patris in te non manet, non es natus ex Deo : quando ergo gloriaris te esse Christianum, nomen habes, & facta non habes : si factis te non ostendis Christianum, quid prodest nomen vbi res non inuenitur ? Discamus etiam vel ab homine Ethnico viro tamen grauiissimo atque integrissimo *M. Porcio Catone* qui : *ESSE, QUAM VIDERI, BONVS MALEBAT.* Denique placeat nobis & sapiat distichon piorum omnium observatione dignissimum.

*Magna quidem res nostra Deum, confidere maior,
Maxima, sed vix teste, probasse fidem.*

Si

De Bacchanalibus

Sed hæc ~~in tempore~~. Ad rem. Si quis initiari debuit, illi prius decem dierum castitoniæ opus erat, decimo die cœnare solenniter & magnifice oportebat, deinde demum pure lautum in Sacratum illud omni spurcitie inquinatisimum, mos erat deduci, & quasi totum Baccho, hoc est, Spiritui spurcissimo atque impurissimo consecrari. O cælum, ô terra! O tempora, ô mores! Tantam vecordiam, furorem, atque insaniam cadere in homines? Quid verò homines? imo proh dolor & pudor, in tempora nostra & pectora Christiana! Persecutus sum quām fieri potuit brevissimè, præclari scilicet illius Bacchici Sacri initium, progressum, & robur incredibile, quod postremum adeo quotidiana hominum accessione inualuit, ut iam non amplius Bacchicorum spectatorum Roma ingens multitudo verum quās alter iam populus & dici & haberi velle indicarentur. Existimo, quisquis es vir Christiane, ex his ipsis, quæ modò à me commemorata sunt, quemlibet perspicere clarissimè quām hæc tota imitatio Ethnicorum Bacchanalium siue Lupercalium, non tantum alienissima esse debeat ab omnibus hominibus Christianis, qui Christo Scrutatori & Liberatori nostro semel per Baptismum sanctum iniciati & consecrati sunt: verum quantoper dedebeat atque deformet etiam omnes eos, quicunque saltem hominis personam sustinent & nomen profissentur.

P L A T O Philosophus diuinus de dignitate virtutis mirificé sentiens & Philosophicé eam hominib⁹ omnibus summoperé commendans confirmauit, incredibilis illam in animis hominum amores excitaturam, si coram oculis cerneretur. Contra ego dico, profanam illam debacchandi singularis annis multis in locis per dies aliquot usurpatam consuetudinem extremitate detestans, & pijs omnibus quām odiosissimam reddere contendens, si Bacchanaliorum fœditas & turpitudo, quanta quæsta per se est, à nobis oculis non conniventibus

Oratio.

cibus perspicereatur, & si non oculi nostri rem tam sordidam, & consuetudine pessimā sordidatam (quā nihil in rebus malis nocentius est) iam perpeti & amare dicidissent, haud dubie odium gravissimum atque execrationem sui apud omnes excitaturam. Nemo enim est qui non toto corpore, atque animo cohorresceret, & velut abominandam & infastum aliquod monstrum averraretur, quoties in ejusmodi solitarij aut gregis Bacchi conspectum incidisset, qualem paulò ante suis Flagitijs nobilitatum fuisse ostendimus, si modò non veluti gravi lippitudine quādam oculi nostri affecti coecutirent, & mentes ad intuitum & contemplationem tanta foeditatis consuetudine ipsa iam dudum occalluerent. Si enim eum quid in naturā rerum à communī lege ac ordine aberrasse videmus, exhorre, atque ea monstra abominari solemus, utpote cum capiti humano cervicē equinam, & consimile aliquid, monstri simile attributum esse intuemur: non minus certè abominabile existimandum est, cum homines excellentissimam illam naturam & fabricam, quæ ad Dei imaginem & gloriam, ad modestiam, ad castitatem ac te nperantiam condita est, illâ inmani, tetrica & deformi consuetudine Bacchicos furores exercendi, ita ex hoynibus in belluas ferias atque agrestes transformari videmus, ut prater staturam & formam quandam extemanū in illis nihil humani amplius agnoscere possis.

Fingunt Poëta, Tygres, Lynxes, & Pantheras, itemque Satyros & vesanas mulieres comitari Bacchum: quid quæso aliud significantes, quām quemadmodum feræ istæ supra modum sunt immanes, & vini vehementer appetentes, & ut Satyri perhibentur salacissimi, Bacchæ verò habentur pro furore corteptis; ita pariter omnes istos effterari vinolentiâ, libidine, & furore quodam atque insanâ obbrutescere, quicunque se semel in castra Bacchi vel errore atatis, vel iudicij imbecillitate, vel pravâ aliorum consuetudine abducti, projecerunt.

De Bacchanalibus

Recte & prudenter Connivit: ubi inquit, ab his fidelis
se cupiditate devixit mali, necesse est consilia conse-
qui consilii nullaque id quid, ut in hanc pericula esse veris-
simum res ipsa vel me exponat, loquuntur aperte. Hic
versus Ovidii quibus chorum Bacchorum ergo sic ex-
prescit ex Lib. 3. Metra, deinceps subiecta, me her-
cule, nequaquam erit exulta calefacere. At illa quod,
Lector non indiligens perpendat, aqua exirete latentes,
nihil ipsam rem, quod dicitur, ita tangere quinco infec-
tio omni dicitur, augmentatio illius tristitudinum ejusque. H
Liber adest: festisque sanguinis plumbas agit;
Turbaz quo miserisque roris mictis sanguinisque;
Et endus, procerisque ignoramus suorum feruntur;
Quis fons or angustior protinus? Marionis vestras
Atrolls mimes? Penumbrae autem armis carmine;
Era repulsa violentia, et aduncit tibi secundis ante oculos;
Et: Moxias famulis sic quos nobis tunc quisque invito
Non subterraverunt, non fructuosa agmina vello venditare;
Familiæ voces, et mota insania rursum;
Obscuraque gressus, et inanis sympana circum;
Et nubesq; nocturnis insipido haec nubilo brumosaq;
Enim undulos innoscent ibidem. *nam et illi, si milites*
Ipsa racemis frontem circumdat, uigil; *et a seof*
Bumpricis uigil ac velatum frondibus basim;
Quem circa signis simularaque inopia hucum;
Pictorumq; ualent form' ob porta Panzerarum.
Sed quid de bestijs dicam, quarum vita ut ut est
fera, multo certe minus quam horum hominum est de-
testabilis, nimium qua natura ipsi conformis est &
consentanea. At isti larvati sectatores Bacchi fugere
protus scipios, & hominum ex homine exuentes, natu-
ram humanam indignè, malo iure, more malo, odisse
videntur; immo vero cum ea bellum gerunt, & expugna-
ta ipsa aliam ac nimio plus quam bellissimam induunt. Et
causa

Oratio

rum horrendum tum verò etiam miserabile est ex omnibus animalibus ipsum hominem tam longe ab ea excellentia ad quam divinitus conditus est degenerare. Creyit inquit Scriptura laici Deus hominem ad imaginem & similitudinem suam ad imaginem Dei creavit illum : imaginem Dei vocat non modo dignitatem quandam & veluti maiestatis characterem rectam item arque erectam corporis figuram aptissimam, & facultatem rationis, quā ipse insigniter a brutis differt, sed simul omnes quoique anima potentias, quatenus in illis vera Dei agnitus & obedientia luceant. Quod discimus & sumus nam boni minus philosophica quam Philosophice verbos egregius tebatum fecit Ovid videnter providentia quidam Dei singulari hominem foliis praeceteris animalibus esse creatum.
 be sanctius animalis mentis capacitas alio
 29 *Promulgatorum etiam agmina reges tolleret.*
 Dicunt. Omnia animalia cum & mentis alter capite, animalia rationale habens agnitionem Dei, & rationem sentientia Legis auctoritate, quae sit radius sapientiae Dei, illuminans. Hanc mentis imperio omnia sunt subiecta. Nam si mula etiam animalium genitrix & mole et reboris corporis præstant, tamen ipse omnium Dominus existit propter rationem. Hac niminum in profundo aquæ pisces caput, bac in terra feras et bellus maximè ferocias, arque immanes domat, hac ex aere libelum volucres insunum digit, potebatrem. Quid amplius vel maius dici potest, quam quod Rex et Propheta David Psal. 8. celebat, qui hominem tanquam regem Deum aut Dei regnum constituit, dominum habentem in omnia anima sustentia refecta, volatilia, aquarilla. Adde quod figura nostra corporis humana non prona, sed erecta, non distorta, sed amabilis, colore partum candido, partim roseo, tegumentum est animus, eo quem nunc homo creatus est, nempe ad contemplationem rerum celestium, moderationem omnium actionem tam animi quam

De Bacchanalibus

qui in corporis ad mortem mansuetudinem & ciuitatem, ad facilitatem, comitatem, placabilitatem, ad munificiem & cultus elegantiam. Breuiiter omnia & singula si consideremus iterum atque iterum cum Nasone diceremus imo exclamare habemus necesse:

Promagnus enim praelatus animalia cetera terram,

O! homini sublone dedit cultumq; tuus;

In sit, & erectos ad sidera tollere vultus.

Hac ita cum sunt, neque quisquam negare potest, nisi ipsi veritati & sensui communis bellum indicere cui propositum queso te, Lector candide, paulo mecum accuratius dispicere perge, quam reverenter habeant natura sua praestantiam Bacchici gurgitis pedissequa & affecta. Principio hoc lateat neminem faciem non ad imaginem aliius Angeli, sed ipsis Dei conditam, et quidem ita conditam, ut aperta & palam omnibus exposita sit, hanc illi Polyphemus & Gigantes, Deo iterum modo novo bellum inferentes, id est, ipsis nature repugnantes, resingunt, larvis & ijs quidem monstrofissimis tegunt, occultant, obrumar, vel si larvarum force facultas non conceditur figuroris & formae adeo luculentam, eximiā ac conspicuam candoris & venustatis adeo plenam, atris carbonibus, nigra pice, fuligine, fecibus, nonnunquam etiam penitus ita denigrata & deformata, ut iam non amplius homines, sed lemures, spectra teterima, denique demones ab orco in lucem factos reduces, a spicere videaris. Proh! Dilectum atque horum fidem, quid est furor et insanitas? Si non haec insanias est? Neque quisquam existimet me incalesceret nimis, et rei fidelitatem ac turpitudinem à veritatis studio et tranitate me abriperere. Absit. Quin imo, Lector amice, parum est quod dico, si peccatorum eternitatem illorum dicrum, qui Bacchanalia vocantur, magnitudinem et multitudinem considero. Neutralis animus sicut potest.

Oratio.

potest concipere, non calamitus describere. Fides igitur
mea bonis omnibus fidem ut faciat gentes integras &
nationes in testimonium addico. Tefsis imprimis Ira-
lia, tefsis mihi Hispania, tefsis est Gallia, & Provinciaz
ista Belgice (que ut supra in transcripsi articuli) iusto
Dei iudicio, nequum a. exitate & Pontificia deformi-
tate se liberare posseunt atque extricari. Haec inquam,
gentes & nationes mihi testes sunt hocupletes. Hac
omnino ita se habere etiam norunt omnes quotquot
vel studiorum, vel latae de causa gentes apud illas sunt
peregrinati. Elos igitur potissimum in Anglia hac
beatissimis alloquor, qui forte non fatis cauti, & muniti a Sa-
tyris istis & scopulis periculisq[ue] sibi cavaent, si
quando ad gentes istis exteris iter faciant. Mulieres
præterea honestas & matronas primarias hic hortor &
moneo, ne in latus istis extermis, in colore fucato atque
mentito, incapillis velab ip[s]is demortuis resolutis, et
prelio coemtis sibi placeant, suaque salutes naufragi-
um faciant: sed petius Prophetas, Christum Servato-
rem nostrum, Apostolum Petrum audiant consulen-
tem, ut vita & moribus sanctis se exhortent. Non tam
parande pulchritudinis, quam seruandi pudoris ratio-
nenus habeant. Non tam forma speciosi, quam pietas,
probitas, castitas, & pudicitia illis cura sit & cordi.
Placeat vobis & sapientia predicas & gravis Tertullianus
sententia. Vesteis vos scitio pietatis, bisculo sanctitatis,
purpurea pudicitia, taliter pigmentate. Deinceps habebitis
amatorum. Hoc sciaret viri & mulieres, corporis clu-
ram magnam, anima esse incuriam, vehementerque
pugnare cum ratione vesta nos velle membra esse de-
licatae capiuntur, cui socios & spousos contenti sunt
impositi. Ne rigitur ipsi nos decipimus, neque nobis
perfudimus conscientiam illa, eferique inter se dillo-
quent omnino. Quosque igitur mundum & carnis
& fiducia sequuntur, insectam tamen Christi imitatores
esse valunt, tam procul a Christo absunt, quibus ab ec-

De Bacchandibus

viii

expresores affigunt sibi corpora eas non ad heum esse
pro mundis corporibus, similius & quibus de-
us agit hanc corpora plane gloriam. & appie ad casum
mollis, si quis sibi ipsiis duplicitate pro gloriam & his
tum pro molle colorum & communis suntur atque
Dato plauso & processu curibus exiit se rediutus
ingredens citius hi mepinis petibus inacte rotto, ne ipsi
ad postum suum eligandum tangiam brachia adiungit.
Quid? quod nonnulli inter hos ipsos, quasi ipsi perte-
re, annulantes modo hanc modo illam speciem sibi
adilevant, nunc enim ruris, nunc scemnos, atque cibis,
nunquam rusticis, nunc iuvenis, nunc decrepiti, nunc
iudicii, nunc Turca habitum pro se ferunt, addo & hoc,
quod quideantur in anteris, picas, cicorias, & nefio-
ris quae monstru transformant. Herodotus scripsisse
reliqui, reperi in homines apud Narentes, Scytre, po-
pulos, qui quotannis certe tempore heum flagitiam
deponant, & vicissim lupi ambigui (ita eam vocant)
habitam & naturam asfugant, & tales adhuc quoque
apud Polonos & Bornulos inventi, vulgo persuasi
et. Ad me quod attinet, mihi minime dubium est, quin
illa que de lupis ambiguis narrantur, omnino fabulosa
sint & commixta, utpote qua homines mente capti
sibi imaginentur. Interim fabulum cupio hac ipsa de re
aliorum iudicium, neque corpo vel culpo quemquam a
meo sensu si quis dissentiat. Absit etiam ut Bodini viri
acutissimi iudicio contra Weierum tuis superioribus
publicato, quidquam detrahatur. Sed ut ut sit, priora
tamen ita falsa esse existimamus, ut licet in rerum na-
turâ nunquam fortassis lupi ambigu existerent, illi
different tamen & quoddammodo expressum illo murina-
ginem sub pelle humana fuisse nobis reflectam in illis,
qui tempore Bacchanaliorum (tempora enim appri-
me congruant) in figurâ hominis, scribatem & immu-
nitatem bellue lupine plane moribus & gelo exprimunt,
ut nihil interea de habitu externo dicam, quo proxime
etiam.

De Bacchanalibus

etiam ad Lycaonis barbariem accedunt. Atque hæc innuere voluisse cum Poetas, tum Historicos, quicunque hōrum loporum ambiguorum fecere mentionem, quis est qui dubitet amplius? Adeò fere nihil omnino esse aut cogitari in rerum universitate potest, quod ita eminentie iplius divine naturæ hominis adseretur, quam odiosa illa debaechandi consuetudo, quæ homo seipsum quasi immutans & exensus penitus ad asceticam & naturam omnino peregrinam devolvitur. Nam, me hercle, quis deformatas maior animo concipi potest, quam hominis figuram à Deo conditam, & cuius similem induit ipse Dei Filius *Adyos*, ostendens se generi humano bonitate immensa, quasi inficiari, proiecere, & non uno, sed multis nominibus deturpare? Quid enim, Tullio teste, interest, utrum ex homine se convertat quis in belluam, an hominis figura immanitatem gerat bellum? Hæc tamen Bacchanalia ab ipsa humanae nature excellentia abhorrente quam maxime offendimus, Dei benignitate, restat nunc videamus quanto per ab ipsa Scripturæ sacræ atque honestatis studio discrepant & dissentiant. Ac principio ipsa Dei Lex severissima nos moneat ac moveat, quæ Deuter. 22. legitur: Non induetur mulier ueste virili, nec vir uestetur ueste feminâ, abominabilis enim apud Deum est, qui facit hæc. Hoc certum sit & ratum, omniumque Christianorum mentibus penitus infixum, ubi cunque Lex Dei proponitur, ibi non unam aliquam rationem legi isti subesse, sed multiplices & quidem easdem gravissimas, quas tantum absit, ut mens humana satis exhauste posset, vt ne quidem vel minimâ ex parte vim & pondus legis, non dico, intelligendo, sed ne cogitando quidem consequatur. Etsi autem & huius legis suæ dubio procul Deus complures habuit causas, videlicet ne homo præstantiam vel dignitatem naturæ sexusque sui difficeretur, multò minus portentosis involucris teget vel obrueret, tamen interce-

teras

Oratio.

teras hanc eminere aibitor, nempe occasiones omnes ad turpitudinem committendam tam viris, quam feminis ut praecideret, & præcas è medio tolleret omnino. Tollas hanc legem, & licentiam promiscuè vestiendi, & exornandi se pro libito vtrique sexui largiaris, Deus bone quantam continuò fenestram ad nequitiam patefeceris? Tibi autem portò, siue ulli patrifamilias honesto ac deinceps non sit cum suis suave vivere. Rogo, Lector Christiane, hic tibi in memoriam revoca historiam de Clodio adolescente, luxu & libidine perditu, quonodò is sub habitu muliebri Psaltria nimurū, tempore festi bonæ Deæ, quod nocturperagebatur, pudicitia uxoris Iulij Cæsaris, Pompei scilicet, infidias sit molitus. Quid Ioannæ Pontifici & meretricula spurcissimæ acciderit, notum est ex Platina & alijs. Neque enim inusitatum est vel inauditum nationes apud quasdam, scortatores & adulteros mutato vestitu ingredi absentium maritorum ades, nec raro accidit, ut magni Domini fuscipient personam Satyri, hoc est, rustici alicuius, ne agnoscantur in adulterio deprehensi. Hinc cum Dionysius Tyrannus in convivio iussissit ut singuli ueste muliebri purpurea saltarent, Plato id facere reculavit ex fabulâ quâdam his verbis citatis:

'Ova æ durauit in durae soli,
Appas mepusus q[uod] yareus ita appas.

Mulobri ego haudquam indui quicam stolidi.
Vir natus ipse, & ex virili semine.

Recte & Philosophice, Philosophe diuine. Facile enim ingenij tui acie videre potuisti, quam multa sub istâ ueste lateant incommoda, stupra nimurū, scortationes, cædes, adulteria, & similia, qua ut tuo exemplo, Philosophorum gravissime, seculi tui homines fugerent, ostendisti, prævisti. Hæc etiam ut vitarentur ma-

De Bacchanalibus

turè, voluit Deus legem istam publicè promulgatam extare, cum comminatione sanè perquam austera et aspera in eos, qui contra hanc legem deliquerint, inquit enim Lex verbis apertis, claris, & rotundis: Abominabilis apud Deum est, qui facit haec. Carterum ut intranscurso hoc adiungam, abominabilis dicitur propriè, qui formidatur tanquam malum aliquod signum, sed tamen abominatio non exprimit vehementiam vocabuli Graeci *βανυγμα*, quiddam scilicet, quod impensè abhorremus, ita quidem, ut nauferamus ad idipsum, quod salvo honore, significat pedere. Igitur abominabilis apud Deum est dicitur, quem Deus cum magno sensu doloris reformidat & aversatur. Hoc quid sit, & quilibet ut intelligat, animi sui recessus excutiat, explicet, & penitus apud se expendat. Iam per debacchandi consuetudinem non uno modo contra hanc legem esse peccatum, ita perspicuum est & manifestum, ut res longiore probatione non egeat. Itaque ad alia quæ brevissime expediam me confero.

Neminem esse puto, nisi Atheum planè atque impium, literis sacris fidem derogare qui ausit. Atqui ha sunt istæ literæ non Philosophorum vel hominis alias iudicio nobis traditæ, sed ab ipso Sp. Sancto diuinitus inspiratae, quæ vel imprimis modestiam nobis, sobrietatem, castitatem, humanitatem, affabilitatem, commendant. Verum enimvero his virtutibus contradicunt non modo res ipse, quæ inter obscena Bacchi orgia incident & exercentur, sed etiam nuda ipsius Bacchi vocabula. Quid enim sibi aliud vult Bromius, nisi quod Bacchates in frenedo passim tumultuentur? Quid Thyoneus? Quid Thyades? nisi quod cum impetu in alios irruant, rapiant, tundant, ingulent? Quid Ignigena? nisi quod consecratores suos inciter, inflameret, & quasi faces ad omnia flagitia preferat? Denique quid Orgia ipsa? nisi *τιτηνική*, hoc est, furorem exprimant?

Quid.

Oratio.

Quid amplius? Ipsa vox debacchari, quā etiā Latini vtuntur, aliud nihil significat, quām procul accēditam perulantiam & vīpū in alios exērcere: Egō debacchatus sum in te, an tu in me? inquit ille apud Terentium, cūm misero alter plus quingentos colaphos infregerat, & dentes omnes verberando labeficerat. Sed ne Bacchanaliorum appellationibus dīniū insistantis, res ipsas, Bacchico fodalitio individus comites coittemplentur, quāe Vebo Dei atque omni honestati ita repugnant, ut nihil alienum vel magis a verūm esse posīt. Princípio, nolite inebriari vīno, inquit, Apostolus, cui ἀστολία īest, vita scilicet īimmanis & belluina, Dei pariter atque hōminum, omnisque honestatis contemptrix. Et Christus ipse: attendite vobis ip̄si, ne grauentur corda crāpulā & ebrietate. Præterea quod Cato dixit, uno excepto, neminem unquam ad evertendam Rēpublīcā sobrium accessisse, idem ego verisimile de Bacchī electoribus affirmare possum, neminem unquam ad Bacchicos fūtores obeundos, nisi bene potum accessisse, neque existimo quenquam tam sobrium vīlo modo pertrahi posse, aut persuaderi, ait satis animi habere, ut se furoso Bacchantium choro immisceat. Ebrietatem comittatur libido, insania, rīxæ, cādēs, conjurations, venena, addit Livius falsos testes, signa falsa, & testimonia. Sed hāc non nullis fortasse verisimilia minus videri poterunt, si sine exemplorum appositione emuncientur & proponantur nudē & ieiunē. Agedum igitur exemplis illustremus, quā verbis minus probabiliter proferuntur. Lena apud Plautum, meretriculam Mnasium interrogat: Obsecro, quo pacto is homo se insinuarit ad te? Respondet illa, per Dionyſia matrē Pompanū me spectatum duxit, cum sequentibus. Et apud Terentium: vinolentus mulierculam eam comprehesit. Et alibi. Nam memini abhinc menses decēm ferē ad me nocte primā configere anhelantēm donum, vīni plenū, ut

De Bacchanalibus

recte comitatus Bacchi ex Satyris & vesanis mulieribus, item ex immanissimis belluis, quales sunt Lynxes, Tygres, & Pantheræ, constare per Poëtas introducatur: Temulentiam enim ut dictum est prius, sequitur libido, confidentia, libertas, audacia. Hinc temulenti cornua sumunt, id est, ferociunt, intrepidè quidquid adubescit & dicunt & faciunt, discurrunt ad vagas libidines, fores effringuntur, plateæ undique & turbis & furiosis clamoribus perstrepunt. Hic vi-deas omnis generis, & cuiuslibet conditionis opifices catervatim per plateas vagari, & singulas tribus sive sodalitates pro se peculiare quoddam furoris & Bacchice levitatis atque impietatis specimen edere. Hi vivum gallum circumferunt, & in loco publico palo-alligato cyponunt, hac spe & hoc consilio, ut si quis se fortè offerant, qui in eum collineare velint, & fusilem projicere, quemlibet iactum solidi uno atque altero cogantur redimere, pecuniam collectam insumptus symposij recentis contribuant. Alij novitios quoddam opificij sui, nescio ob quem errorem, vel ob quodnam peccatum grande ad omnes puteos oppidi toties circumducunt, aquam inde haustam primò gustandam propinant, mox prostratum ferule subiciunt, clunes ad concentum & certam melodiam sodalitij circumstantis, aliquoties lato affere diverberant, diverberato caput frigida perfundunt, atque ita ablutum & solenniter ordini suo quasi initiationem, rursus ad tabernam reducunt, & omnes vociferabundi, quasi re bene gestâ, ad pocula, gurgites, & calicum remiges, revertuntur. Interea dum haec uno in loco peraguntur, videre est, aliam tribum in alia ciuitatis parte catervatim incedere, & misericordiam quendam combibonem vecti inequitantem, de improviso ex plurimis abreptum & vestibus adhuc semicoopertum humeris circumgestare, & ad contubernij præfinitam locum deportare. Roget quis quamobrem, aut quod

Oratio.

quod ob delictum? Dicam tibi, amice Lector, aut quia hesterna in compotatiuncula frequentanda ociose cessavit, aut quia a symbolus accessit, aut quia alteri propinanti non respondit, aut mutuum fecit, aut quia in altum meridiem stertit, neque ad prædictum temporis momentum satis tempestivè congerionibus suis fuit præsto, aut si qua alia ratione levissime saltē in leges coniuratae fodalitatis deliquit. Rigidissimè enim, homines alioquin levissimi atque iniquissimi leges suas servari volunt, & in transgredires earundem animadvertunt gnaviter, ut hoc modo semper novi sumptus ad novas compotationes contubernio suspetant.

Neque desunt interim ex comitatu Bacchico, qui personati, quasi rem seriam agant, supellecstile rotius agriculturae adorment, instaurent, producant. Adolescentes masculos muliebri sed rustico uestitu induunt & expoliunt ita, ut facile se pro ancillis rusticis probent. Aratrum ex humeris appensum pertrahitur, sequuntur alia, quæ rastros trahant, occent, stercorent, tum si qua inter eas habitior paulò est & ætati grandiuscula, hanc pro ceteris elegantiori cultu exornatam currunt super imponunt, & per urbem totam hac illac circumvehunt, præcone voce altissima præunte, & hunc versum Virgilij ad vicos singulos ingeminante:

Et matura viro est, & plenis nubilis annis.

Eiquid viri prudentes & cordati, lusus hi sunt beli, nugæ, atque ineptæ pulchræ? Videntur sanè hominibus parum cautis, interim non sunt. Fucum aliquem & speciem præ se ferunt, rem nullam. Atqui hæc talia quæ ex ipsa avro *si* habemus et si levia, ioculatia, & propter depravationem confuetudinis neque more turpia habentur, sunt tamen malorum certa

De Bacchanalibus

quædam præludia. Quod equidem verum sit an falso, quam plurimos quibus Italia & Gallia nota, Germania & Belgica fines nonnulli, maximè ubi Pontificiæ fraudes, indulgentiæ, & superstitiones sunt in pretio, testes & iudicēs appello.

Sed singulas hominum stolidorum & fatuorum ad vivum refecare ineptias nolo. Omitto igitur hoc loco varias, ridiculas, levissimas chorearum species, quas navium architecti per securis, alij verò opifices per gladios intervenientes stulte histrionice exercent. Quippe ne dies quidem tota satis foret, si omnes Bacchanaliorum nugas enumerando velim persequi. Itaque eo unde digressa est recurrat Oratio, nimirtim futilis & discursationes Bacchicas, mandato divino, atque omni honestati ut quam maxime repugnare. Enim verò, si adeò sumus inhumani & feri, ut nihil nos humani corporis dignitas commoveat, si adeò athei et profani ut nihil sacrarum literatum auctoritas, denique si adeo barbari & dissoluti ut nihil nos honestatis ratio cohibeat: saltem ipsa temporis praesentis conditio & miseria in officio retineat, & omnes, speciatim nos, qui splendidissimo augustissimoque hominum Christianorum titulo gaudemus, merito ab omni turpitudine, impudentia, insolentia, & licentia nimia coercerent.

Tempore belli Punici secundi, multis viris insignibus ad Cannas interfectis, equitem, qui coronam rofaseam in capite gestans ex fenestra forte prospexerat, Censores Rom. in carcерem duci iusserunt, quod in publico Reipub. totius luctu & macore voluptati private & delitijs inconsideratus induxisset. At quanto indignius est homines Christianos, qui sunt, certe esse debebant, Christi et Ecclesiæ milites, hisce temporibus ferreis planè & calamitosis non solum ludere leviter & protervè, ut Romanus ille in cena hilariore coronis se oblectabat, sed more planè barbaro

&

Oratio.

& hostili in Plateis, in ædibus, atque hospitijs passim tumultuari, hoc ipso tempore quo prædictio & memoria passionis mortisque Filij Dei Domini nostri Iesu Christi publicè pro concionibus Sacris & solet et debet inculcari. Neque dubium est, quin illa concilio Luc. 18. per antiquitatem piam & sapientem ab hominibus pijs & cordatis, sub ipsâ Dominicâ Quinquagesimæ in Ecclesiâ doceri destinata sit, ut commoneatur, eret populus de rebus tanti momenti quæ ibi aguntur, atque ab illâ tetrâ Bacchanaliorum consuetudine abstraheretur, quæ quidem ab Ethniciis primum defumpta est, deinceps vero in Papatu deliciorum ciborum prohibitione confirmata. Volebant enim Pontificij, ante illud quam accederet dierum 40. iejunium vulgus hominum prius ad satietatem usque repleti, potu cibique exquisissimis, quibus postea vesci nequaquam permittebatur. Hinc aliquandiu prius liberius vivendi, commessandi, helluandi, discursandi, ferociendi, scortandi potestas, à Pontificij liberrimè data fuit, planissime ad initiationem illam Comicam: Tute ipse his rebus finem præscripsisti, **PAPA** pater beatissime, sanctissime, prope adest, cum more alieno vivendum est mihi, sine nunc meo vivere modo, ut hinc non obscurè constet vel ambiguè, à quibus authoribus tam religiosa sacra Bacchi primum ad nos profluxerint, Livius sacrificulum Græcum, ignobilem & quidem occultorum Sacrorum antitistem nominat, itemque Pacullam Minianum Sacerdotem Campanam: Ac cedit tertio scelerum omnium fraudum, & nequitiarum, inventor, inceptor, perfector, ille, qui se, quo iure, quæve injuria, sumnum vocat Pontificem. An quicquam contumeliosius in Deum & homines unquam his tam obscenis & inquinatisimis sacris est excogitatum. Anæ artifices ulli huiusmodi fabricæ fingendæ magis idonei, authoribus prædictis reperiri potuerent? Nulli plane. Nam hercle, verum id verbum est, vulgo quod dici solet:

Non

De Bacchanalibus

*Non audet Stygius Pluto tentare, quod audet
Effrenis Monachus plenag_z fraudis annus.*

Ecce autem similia hic omnia, omnes congrunt, mala mens, malus animus, κακοί κάκοις, κακόν ὄντες; Qui authores Bacchanaliorum recte norit, ipsa item Bacchanalia noverit: Nihil enim vitij sacris ipsis relatum est, quin id itidem inventoribus primis insit. Hoc addo talem fabricam nisi hi ipsi authores, nulli alii reperirent, parum moverent, multò minus promoverent. Sed ad rem, hoc est, ad temporis circumstantiam revertamur. Notum hoc sit, & Christianorum omnium animis penitus insitum, non hosce dies, quibus vniuersa rerum natura dolorem suum ostendit & Filius Dei Dominus noster IESVS CHRISTVS, in cruce pro nobis iram Dei sustinuit, non compotationibus, saltationibus, lascivie, clamori insano ac furioso per plateas & vicos esse indulgendum. Quid? quod ipsa terra est tremefacta, rupes dissilierunt, sol contra naturae ordinem lucem suam amisit, Apostoli tanto in dolore sunt, ut pene in illis extinguitur fides: mater intelligens quid agatur, & victoram filij expectans, tanto tamen est in dolore, qualiter perferre nemo aliis in genere humano potuisse. Et haec quæ hominem quemlibet, nisi ferreum planè, moveant, quo tandem quanto sunt fine? Non alio sare nisi ut moniti, de ira Dei adversus peccata nostra, doleamus, doleamus, inquam, atque emendemus. Tollamus morem baibarum, Ethnicum, & quidem hoc ipso tempore quo Ethnici, Bacchi orgia furenter celebrabant, helluabantur, discurrebant ebris noctes totas, ruebant in concubitus promiscuos, Romæ etiam Luperci nudi omne genus licentia sibi sumebant. Hanc collationem Ecclesia lugentis & gementis, impiorumque furentium insaniam atque armentaria intuentes, viri pij & cordati, cogitent, utros

Oratio.

utros imitentur isti, qui nunc quoque discurrunt, ebrij,
personati, tumultuantes. Impietas autem summa est,
doctrinam de morte filij Dei, & tempus illud quo cer-
tamina grauissima ipsamque mortem sustinuit, negli-
gere, & furores Ethnicones imitari? Quid homine
Christiano indignum magis atque eius a cogitatione
alienum, quam non affici cogitatione de morte Filij
Dei, & de causis mortis? Qualis est stupor, animi
durities, ingenij tarditas, judicij inopia, cum in con-
spectu sint poenæ publicæ & privateæ, homines tamen
laetitia diffluere, nec tangi vel angri sensu calamitatum
minimo propter agravitudinem Iosephi: Nihilne ad
nos Ecclesiæ dissidia, contumelia Dei, Regum &
Principum Christianorum suppressiones & cædes pub-
licæ vel private? Regnorum destructiones, omnium
bestiarum turpisimæ, hominum omnium sceleratissimi
Pontificis Romani fraudes, infiditæ, & persecutio[n]es?
Scilicet saltare, discurrere, insanire, tot regnum &
Provinciarum difficultates communes nobis suadent?
Annonæ caritas, morbi acutissimi & contagiones
ip[s]is Medicis saepius incognita. Quid vero? Si
non sine gravissimo animi nostri sensu & motu co-
gitemus, quasi in dies singulos benedictionem di-
vinam a nobis abire, studia & disciplinas digniores
frigere ac perire, querelas de temporum acerbitate
& calamitate audire? Denique ne quidquam omit-
tamus hoc etiam non tralaticie vel oscitanter consi-
deremus, quotnam Satanae agmina tumultuantes
circundent, & quinam olim orgijs Bacchicis inter-
fuerint, qui que Ethnicorum animos ad scelera in-
numera, ad Dei contemptum, ad idolomanias, ad li-
bidines, furta, cædes, & his similia impulerint?
A tali societate si Christianum quemvis avocamus &
absterremus, nihil credo peccantus. Rogo igitur at-
que obtestor, ut quisquis mortalium hæc leget, toto

De Bacchanalibus

pectore morem Bacchanaliorum detestetur, atque abhorreat. Sed de his plus satis.

Restat, viri Christiani, ut quæ Bacchanaliorum egregia verò, utilia, & salutaria sint effecta, brevissimè expediamus. Animis aequis adesse, favete. Igitur veluti illius, qui in oculis hominum & luce clarissimâ versatur, nullum obscurum potest esse nec dictum nec factum, in eo enim ab omnibus quid agat, & quemadmodum vivat, diligenter inquiritur, itaque dat operam is, ut ita vitam omnesque actiones suas adorner, corum ut quibus cum vivit applausum & gratiam sibi conciliet, moderatione dictorum & factorum omnium: ita vicissim qui in nocturno Bacchi sacrario oberrat, conversatur cum socijs personatis, aut quoconque alio modo faciem velatam ostentantibus, ut proper larvan quasi in hominum ignoratione versatum, huic, dum sperat fore clam & impunè, quicquid agit, non potest non esse occasio omnis generis flagitia perpetrandi; spes enim sceleris occidi & occultandi corrupit homines, & ad facinus quodcumque quamlibet turpe impellit. In Indis à Neroni Imperatore crudelissimo Roma institutis, ad choreas ineundas etiam Nobilissimi quasi inviti pertrahabantur: cu nque multi pudore adducti saltarent personati, Nero ab eis personas auferebat, eosque patefaciebat adstantibus, apud quos ipsi paulò ante Magistratus gesserant. Hoc modo verecundioribus pudorem omnem abstergere solebat tyrannus, eosque reddere impudentes egregiè, ut etiam quicquid flagitiosè designare auderent, & tamen recte alios oculis intueri ut porrò mirum esse non posset, si ex nocturno Bacchanaliorum ludo, scelerum omnium lerna instructissima prodeat. Nov enim, tenebris, ut in versu dicitur vulgari, vinaque nihil moderabile suadent. Hinc siccæ, hinc venena, stupra, incendia, testes falsi, hinc falsa testimonia & iudicia nascuntur,

Oratio.

tuntur hinc furta, peculatoris, expilationes, direptiones, que sociorum & civium. Sed dies me deficeret si omnes areulas atque officinas excutere pergam, & ex ijs de promam omnia flagitorum & scelerum genera, omnique nugas, ineptias, corruptelas in Italia, Gallia, & Belgio multis in locis stulte, insulse, ridiculè in oī in pie usurpatas. Harum effecta, atque incommoda infinita, cu n abunde satis ex narratione illâ primâ, in quâ Bacchanaliorum originem enucleavimus atque indicavimus, similius effectorum & periculorum exempla plura Oratione persequi atque explanare superscedebo. Quamobrem præ quoq[ue] animo concepi plura, confusam in pauca, si apud te, Lector amice, monitoris personam suscipere, meam non dedecet facultatem exiguum & tenuem, solum *et ab aliis quicunque* Christianum quemvis orabo, Bacchanalia tanquam magnorum flagitorum malorumque fomitem ac foetem sedulò vident, sobriam verò & vitam modestam, utpote hominis natura & præstantia per se convenientem, homini verò Chistiano omnino necessariam animo lubenti amplectantur. Scio & novi uti *autem*, quam multis in locis gratum multorum oculis Bacchici gregis fuerit hactenus spectaculum, & quā longi temporis perpetua in valuerit consuetudo. Sed quid consuetudo virtiosa & mala? Illane hos ligabit, illi tyranno morem geremus, cuiusque blandimentum nobis placebit, bonis omnibus merito quod displacebit? Quin natura ipsius vocem potius audiamus, parentis optimæ & fidelissimæ, quān isti filij degeneres, perditi, & amētes apernantur illiberalissimè & securè: ea nos ad *P / E- TATEM TEMPERANTIAM & IVSTITIAM* deducat. Huc nos ipsum Dei Verbum vocet, quod utique ausquam lascivire, cuticulam curare, saltare, sed orandum esse & vigilandum docet. Quid igitur dormimus? quid torporem non excutirus? siuganis & oreanus ne intremus in tentacionem. Tot morbi,

De Bacchanalibus

morbis, tot calamitates, tot aruminae, tot hostis Satanæ machinationes, tot carnis insi lizæ, nos poterant horrari, nisi quorum maximè oportebat esse m̄ores, oculis planè convivientibus, auribus surdis, mente amente, corde socorde, inò excorde, ista negligeremus, non secus :

Aosi dura sit ex fuit, aut Mopefia cante.

Rectissimè & meritò dices Poëtarum doctissime, his moribus & temporibus. Nam quid moneat nos vel moveat si usque adeò insanimus, ut vel ipsam experientiam oblivioni tradamus. Non ad tempora atque exempla prisca vos voco, viri Christiani, sed ad illa quæ nuper ac proinde in oculis & sensus nostros incurunt. Non abutar patientiæ vestræ, sed hoc obnixè peto, ut tantum decennium animis vestris et cogitationibus, percurratis. Docebunt atatis nostra lumina, penè dicam Numina, quām vita nostra brevis, incerta, caduca, fragilis, quām multis misericordiis & periculorum telis exposita. Atqui ab ipso capite orbis Christiani ut etiam ordiar, nonne scimus Rudolphum II. Imperatorem invictissimum orbi terrarum erexit, & in cœlum receptum? Reginam Hispaniarum serenissimam? Ecquid hac viâ nobis ablatum Principem illustrissimum Potentissimumque D D. Fridericum III. Comitem Palatinum & Electorem ignorare possumus? Regis Francorum Henrici Magni, abitum & obitum oculis siccis præterire, putamusne hominis Christiani? Quid si nunc anima illa divina et planè Heroica Henrici Walliæ Principis nobis in mentem veniat, nunquid illa luctuosa nobis facta, atque illi gloria? Luctus mei, voti, & desiderij testes, ô anima divina & beata, in ætatis tua flore & vigore à nobis ablata, hos versus quos honori tuo meritissimo aliás feceram cum luctu & moere, hic inferere opera duxi pretium:

Hectora

Oratio.

Hector a destruit Priamia Troia peremptus,
Pelides laxit Gracia tota ducens.
At nos Troiano dolor urget funere maior,
Et gravior Graia cura dolore premit:
Magnus in HENRICO iacet HECTOR,
magnus ACHILLES,
Præsidium Anglorum, dulces decusque iacent.

Hæret, hæret mihi etiam in animo, Illustris & Generose DD. PHILIPPE LUDOVICE, Comes in Hanau & Rineck memoria tui, & dum vivam hærebit. Nam mediis fidiis pravum & malignum est, non recordari & admirati hominem admiratione dignissimum. Ad gratiam loqui vel palpum alicui obtrudere nunquam didici, veritatem amo, sequor & colo. Igitur, d^a veniam lector, si ex veritate, ex multis pauca, proferam, quæ in hoc Comite Illustri erant uberrimæ. Memini ego atque una meminisse possum Nobiles aliquot Angli & Scotti, qui Heidelbergæ in frēquentissimâ hominum Nobilissimorum & doctiss. coronâ, Te Comitem Illustrem de virtute & morte Illustrissimi ac Potentissimi Principis DD. IOANNIS CASIMIRI, Ducus Bavariae, Latine, ornatè, atque eleganter summo cum applausu, Anno 1592. die Ianuarij 20. dicentes publicè audierunt. In memoriam sibi revocaré possum quanta in ætate tunc viridi gravitas, dignitas, prudentia, doctrina exquisita, eloquètia, rara modestia, comitas, & similia, quibus omnibus egregiè instructus, eodem illo tempore, propter obitum Ducus CASIMIRI, funeris Academiz Rectorem Magnificum ita egit, ut hoc nomine ab omnibus viris bonis atque Academiz membris summam prudentiæ & moderatioris laudem repulerit. Recordor etiamnum, Comes Illustris, quam tu exemplo illustri Gemanis tuis preires, non comedationes vel ebrietatem sequendo, sed viros

De Bacchanalibus

doctiss. Theologos gravissimos, memoriarē felicis, **D. FRANCISCUM IVNIVM**, et **D. D. ANIEL F. M. TOSSANVM** audiendo. Quantū etiam Te fecerit, & Tu vicissim feceris virum Clarissimum **D. C. ASPARVM PEVCERVM**: probè memini et memoriae juvat. Sciebant nempe viri illi præstantissimi nullum esse, quem oporteat, vel plura, vel meliora scire quām viros Principes, quorum doctrina debet omnibus subditis prodest. Hinc te Comitem Illustrem ducebant, electebant, fingeabant, formabant, quem gratiam fore & profuturum non solum Germaniae magnae: sed etiam nationibus extēris videbant & pervidebant viri ingenio ac judicio, acutissimi, politissimi. Nec refellit spes quam conceperant viri in suo genere summi. Nam ex quo tuis dixisses vale, quam obvias, quod dicitur, ulnis Te Comitem Illustrem excepterit Academia Lugduno-Batava magis notum, quam ut verbis egeat ullis. Silentio tamen involvere nequeo Heroem nostrum Hanoviæ Comitem innovisse in Academia celeberrima viro Illustri atque super hominem docto **IOSEPHO SCALIGERO**, reguſtasse ex intervallo Theologum nobilem **FR. IVNIVM**. Haud dubiè gratum etiam fuit in memoriam revocare aninas illas magnas & sanctas **LAMBERTUM DANAEVM**, virum per doctrinam & pietatem **CL. HVGONEM DONELLVM IC.** Opera eadem virum sumnum **IVSTUM LIPSIVM**, Nobiliss. quandam Academia Lugdunensis membrū. Quid hic virum Doctiss. & Theologam doctorem eximium D. Doctorem **HADRIANUM SARAVIAM**. quid artis Medicæ peritissimum D. Doctorem **JOANNEM HEVRNIVM** memorem? Quid alios? Iam tum superstites vel rebus humanis exemptos, quorum opera, fide, ingenio, studio indefesso, doctrina exquisita, Lugdunensis nostra fuit illustrata. Dicam amplius licet ~~ascripsi~~ & extra locum

Oratio.

locum intericiam : hi illi fuere viri, per quos ut pri-
mum Academia Leidensis erat nata, fuit florentissima.
Nihil hic patre nihil affectibus do; sed verissimum
est quo narro, illorumque iudicia non defugio, qui
aninas illas praestantissimas ex cathedra & pulpita Ba-
tavica dicentes audierunt & differentes. In hoc lo-
co tam celebri, viris tantis, fama & scriptis incluto, ve-
stigium nusquam posuit Comes Illustris, quin lumina
similia, pene dicam Numina in oculos incurserent &
fensus. Post igitur quam dixisset vale Batavis, insula-
rum pulcherrimam & maximam videre aevbat Co-
mes Illustris. In hanc si nul ac appulisset non potuit
latere cuius generis Nobilitas pervetusta atque illu-
stris, virtus eximia, & doctrina singularis erat notis-
sima. Proinde statim latissimum habuit campum,
quo inclareceret atque innotesceret vir habitu naturae
divinus. Qua de causa viris in Anglia beata primarijs,
imprimis vero Reginæ Serenissimæ Divæ *E L I Z A*-
B E T H A E, memorie illustrissime, hospes fuit
gratissimus. Mitto nunc Italiam terrarum pulcher-
rimam. Mitto Galliam civitatis & humanitatis
matrem, quæ utraque hunc Comitem tam Illustrem
cum gudio & honore exceptit cum laude & bonis re-
cordationibus dimisit, atque ad Germanos suos & se-
des avitas remisit. Quid exinde? Anne patriæ et suis
redditus otio se atque inertie dedit. Minime vero sed
vbi primum publica res & quies fuit stabilita, Ecclesiæ
curam, prout loci sui dignitas & vni tam illustris au-
toritas requirebat, suscepit, totumque Comitatum
Deo benedicente, et opera viri praestantissimi maxi-
meque facundi *D. IODOCGI NAHVM* Iesu
Christi ministri fidelissimi à fece & inquinamentis Va-
biutariorum liberavit ac purgavit. Queso te, Le-
ctor benigne, ignosce affectui meo, quod diutius morer-
in his recensendis, et tamen partem millesimam non
atingam, quæ de anima tam divina atque illustri fo-
rent.

De Bacchanalibus

rent dicenda. Tanti Comitis virtus, vita & mores laudatissimi, pietas, gravitas, et modestia rara, quod pauca hæc à facultate mea tenui expresserint, mirum videatur nemini. Igitur, unde sum digressus ut redeam, & quæ dixi argumento meo accommodem, quid aliud definitendum nobis vel concludendum, quoties tam magna gratia divine instrumenta et doctrinæ cœlestis domina Ecclesijs & publicæ rei eripiuntur atque in cœlum recipiuntur, nisi esse, si nos respiciamus, quam testes atque indicia indignitatis nostræ, indignationis divinæ, & malorum impendentium prælagium certum. Ut ut sit, **PHILIPPE LUDOVICE**, Comes in Hanau Illustris Te non amissimus sed præmissimus. tu quidem nobis ablatus, sed Deo oblatus in gloria. Ego propter tam multa eximia & conspicua, quæ in Te dum viveres, viro Illustri conspexi ipse, audivi, observavi, ne ingratu vivam et moriar: his vestibus, quos studijs meis domesticis & amicis feceram, memoriam Tui mihi sanctam suam profecutus:

PHILIPPI LUDOVICI

monialis natus Medicus Defuncti
est anno ab eundem Ad superfites
Alloquium.

HANOVIAE COMITEM qui credis morte iacentem,

Fallaris: Herorum stat sine fine decus.

Vivis enim vitam summa qui laude peregit

Mortuus hic nulla morte iacere potest.

Hinc Pietas, Doctrina, Fides, Prudentia, robur

Mentis, & in patriam non simulatus amor.

HEROEM calistis ardentibus aptant,

Etstantem nullaparte iacere sinunt.

Sed esto, demus Te jacere & proh dolor tacere, &

PHILIPPE LUDOVICE, Comes Illustris;

non

Oratio.

non tamen cecidit vel silet pietas tua singularis, virtus
eximia, vita bene arcta, que omnia & singula,
quasi ex ipsis mortis faucibus Te eripiunt, atque in
hunc mundum & vitam redire cogunt. Etenim, bone
Deus, que causa vel ratio me moveat vel alium qui
~~prosequitur~~ & ~~recepit~~ non esse laudabilem scimus,
nisi memoria HEROS tanti angusta, nobis vel
invisi os aperiet & labia scribendique materiam sup-
peditaret uberem? Ergo hoc unum quod restat aga-
mus, hoc teneamus & patienter feramus, Comitem Il-
lustrem ex terra ortum qui duxerat in terram redijisse.
Deponamus mōrōrem, absolemus illum si possu-
mus, si non possumus premanus. Mōritiam no-
stram non dies sed ratio leniat, Scriptura, Christi
gratia. Assurgamus ergo & Deum opt. Max. suppli-
ees rogemus, ut viros similes genere & virtute excel-
lentissimos, excitet, qui exemplis & fidei sua docu-
mentis atque integritatis nobis sint praesentes. Adest,
adest, quem diutissime nobis ad futurum speramus, con-
fidimus, ac Deum Patrem Domini nostri Iesu Christi
oramus. Adest, imò nobis, praefit JACOBUS
DEI GRATIA Magistræ Britannie, Francie, &
Hibernie, REX Serenissimus & Potentissimus, fidei
defensor fidelissimus Pietate, Iustitia, Prudentia, For-
titudine, Clementia, Illustrissimus. Bono igitur simus
animo, nam ringentibus & frendentibus inimicis Tu
omnibus o REX, vel ab ipsis incunabulis mirifice Te
servavit Altissimus, ut iure, licet h̄c adscribere & ap-
positè versus ex Poëtarum nostri seculi Principe Bu-
chanano Psal. cxxix, desumptos:

*Intra dicat REX bonorum regis in pietate
et iniquitate, ne malitiae et in illis, et in navis oceani
remittat, ne agille me malitias et in illis, et in navis oceani
Filio, presit malorumque, et in locis vestris
Principia usque ab origine lassus. F. Fatio*

De Bacchanalibus.

*Fatigio pressis malorum
Mille me molestijez
Nec tamen subsonore unquam
Quavis ullis machinis.*

De his versibus quoties cogito, toties non possim
non de *R E G E* nostro *J A C O B O*. Serenissimo Cle-
mentissimoque cogitare, ad cuius Maiestatem illam Dei
ad *I O S V A M* coarctationem pertinere omnino
mihi persuasum habeo. Que nadmodum fui cum Moze,
ero tecum: non deferam te, neque derelinquam te.
Confirmare & fortis esto, ut studiosè facias secundum
leges tibi praescriptas, nec recedas ab eis dextrorsum
aut sinistrorsum ut prosperè tibi omnia eveniant. Ne
expavescito, neque confitentior quia tecum est *I E -*
H O V A. Deus tuus, quocunque iveris. Rem ita se ha-
bere vident & norunt boni omnes, quotquot non vel
judicij inopia, vel rerum imperitia, vel denique malitia
obstinata cœcultur omnino. Deus *O P T M A X*,
per quem regnant Reges & cuius nomine jus reddunt
Principes terræ, magnitudine roboris sui Te clementer
& benignè servavit *D R E X*, contra tot machinationes,
persidian, insidias, proditiones & pericula defendit,
conatus & manus fieriorum & hominum sce-
leratissimorum repressit. Consilia salutaria, gu-
bernationem felicem, gloriam & laudem apud omnes
bonos subditos, qui in modo apud exterorū est largitus. Et
cur haec omnia? Quia *R E X* Serenissime, pius tu illi &
fidus fuisti, qui dixit, pro nisit, promisit vero in modo iura-
vit se nunquam defaturum suis. Utinam, utinam exem-
plu tuo Illustrissimo Orbis terrarum Reges & Princi-
pes reliqui cogitarent & cogitassent serio imprimis
Deo servanda esse si leni. Operā ea leni in memoriam
sibi revocasset virtutēn Principis esse maximam
Deum nosse. Praeclara Constantij Imperatoris vox ad
aulicos

Oratio.

anticos suos *D E I* desertores omnium piorum observa-
tione dignissima est: Quomodo fidem Imperatori
prestabunt inviolatae, qui *D E O* sunt perfidi? Hinc
concludamus & definiamus facile fore, illi qui *D E O*,
fidem servare & cultu verè ac sincero colunt, sicario-
rum manus atque insidias nefarias ut effagiant. Effu-
gisti, Regum maxime, *I A C O B E*, *D E I O P T*.
M A X beneficio, ac proinde bonos & Orthodoxos
sequi propositum Maiestati tua animo constanti atque
innoto etiam si ruant. Novit nempe Tua Maiestas
quod conflictatio & constans in adversis perfectio sit
virtutis. Nostri etiam, *R E X* potentissime, tua proprie-
tate illum vivere & regnare in celis, quem *D E V S* con-
stituit caput Ecclesie, & qui quot die inimicos suos
ponit scabellum pedu n suorum. Denique non ignorat
Tua Maiestas Dei manu & Omnipotentiā non factam
breviore n. Defendit illa Te, & defendet haud dubie
fidei, iustitiae, atque æquitatis omnis defensorem. Fre-
mat Orbis & Orcus, placeant & plaudant sibi filij hu-
jus seculi, in co nmissionibus, compotationibus, Bac-
chanaliorum clamoribus & furoribus, Tu δ *R E X* Se-
renissime, pietate Tua soliti, gravitate, temperantia,
prudentia, vita & moribus laudatissimus præire nobis &
prælucere perge. Memineris loci atque ordinis, quem
tenes: et quam nihil à te geri dicive potest, quod non
in voces atque oculos incurrat aliorum iuxta verum
vulgo notum:

Regis ad exemplum totus componitur Orbis.

Non Maiestati Tua, non officio suo hac in parte
defunct vel deerunt Reverendi in Christo Patres Epis-
copi. Hortantur illi, monent, orant, obsecrant, zelo, do-
ctrinā, exemplo suo provocant, & quod palmarium
duco vita sanctimoniam. Invitant nos seriò et sedulò af-
fiduz piorum Dei ministrorum conciones, urgent bo-

De Bacchanalibus

nōrum omnium et sanorum hominū p̄ceptā fideliſ-
ſima monita que gravissima. Talia vota, qualia Angeli
eoram divina Maieſtate offertunt: talia, inquam, vota
& preces, qualib⁹ placatur Dominus Deus exercituum
pro *DEI* gloria, Regis salute atque incolmitate, con-
cipiunt. Qui igitur, viri Christiani, nostri ſi officij
neminem latēre puto, ſi enim ipſe *REX* illuſtri et lau-
dabili p̄ceat exemplo, ſi Reverendi in Christo Patres
Epifcopi fide vera, et vita ſanctimoniā, ſi denique ani-
marum noſtrarum pastores reliqui, qui pro ſalute no-
stra excubant, doctrinæ ſalutaris pabulo nos paſcunt,
ducunt, nonent, instant tempeſtive atque intempeſtive,
ne quidquācum cum grege Bacchico, impuris nempe ca-
niibus et porciſ communē habeamus. Per Deum igitur
immortalem peto et quæſo, ut quod iam ſum dicturus
quilibet in altis pectoris ſui condat penetralibus, qui-
libet, inquam, cui naturæ propriæ dignitas et excellen-
tia curæ eſt ac cordi, cui pietas, animæ ſalus, honesti no-
minis exaltatio, denique corporis vaſtudo, quæ om-
nia nemo mentis ſanctæ compos unquam temere negli-
genda censuit. Hęc, iterum atque iterum cogitet pie-
tatem, ſapientiam, conſcientiam ſanctam et bonam, non
confiſtere in carnis delitijs, commiſſationibus, non in
Orgijs & furoribus Bacchicis: ſed tu⁹ vir Christiane
qui quis es, invenisti ſapientiam veram et animi tui
tranquillitatem ac portum tutissimum, ſi mala tua p̄te-
ritura deficas, ſi praefentia hac bona part⁹ pendas: ſi
futura bona toto cordis diſiderio concupicas. Ergo ne
in hac tempeſtate Bacchanaliorum tam foeda & pro-
celloſa, faciamus naufragium, initemur ſapientes illos
remiges, qui cum ſe tempeſtate aliquā à portū procul
abreptos vident, mutata velificatione, operam dant,
ut portū rursus contingat potius, quam ut cum pe-
riculo eundem cui ſum teneant: ſic nos quæſo ſi cum
Christo in gratiam redire volamus, ſi cum Deo transi-
gere, ad iacentem meliorem redeamus, mundum neque
mundana

Oratio.

mundana diligamus, vitiorum & flagitorum agmina
animos nostros non obſi leant, denique furores & cla-
mores Bacchici toto nobis displiceant pectore. Illa,
illa D*e*i vox apud Ieremiam Prophetam in animos no-
ſtros altius descendat. Quomodo benedicerem tibi,
inquit Iehova, & tribuerem tibi terram desiderabilem,
hæreditatem præclaram, exercitusque gentium : cum
iniquas feceritis vias vestras, & obliiſit ſitis Domini
Dei vestri? Ideo vox planctus, & ululatus auditur
in filiis Iſraël ; sed revertimini ad me, & sanabo aver-
ſiones vestras. Reuertamur citra morān. Nam cum
quotidie labamur, atque à via recta multis modis a-
berremus, quotidie reſitu in viam, & conversione
ad Deum opus habemus. Agedum igitur ſi quid fa-
pius hoc agamus ut totum vitæ noſtræ curiculum
perpetuum fit Pœnitentia & Fidei exercitium.

Habes, vir **HONORATISSIME AMPLISSIONE**. Quæ de foedissimo atq; impio Bac-
chaniorum ritu ex studijs antiquitatis, Historiarum
lectione, ipſisque literis Sacris depromere potui. Quæ
quantulacunque ſunt, tibi viro **HONORATISSIMO**. Literarum Sacrarum & disciplinarum digni-
tatu n Patrono ac fautori eximio, dare dedicare
minivisum. Scio huc, vir Ampliſſime, infra digni-
tatem Tiam eſſe, infra locum & ordinem quem te-
nes longiſſimè, non ſanè tam rerum humanarum im-
peritus ego ut neſciam. Sed quid agerem? Scripto
per ſe tenui & materie ſterili, Mæcenas eximius et
conſpicuus fuit quærendus, qui illud gratia, hanc au-
toritatis ſuę ſcuto defendat, contra maligni livoris
dentem. Fiat, quæſo Te, **PRAESUL EXIMIE**. & mentem potius datoris, quam munus-
culum aſti nare velis. Discant hic & cogitent ho-
mines quamlibet impij & profani, gratia, auctori-

De Bacchanalibus

tate, & dignitate muneris Tui moti, non satis esse Curios simulare & Bacchanalia vivere, Christianum visideri & non esse. Quocunque tandem se tegant mantello improbum esse in modo impium, suum non Christi querere commodum. Discant præterea & credant firmissime beati Augustini illud vetus & verum : Qui escat lingua, vitam interroga. Ex fructibus enim sine ex operibus certius, quam ex verbis judicatur. Cogitent & notent Bacchanaliorum socij, Imperatorum, Regum, & Principum exemplo, in modo ipsa teste experientia, que neminem fallit, moriendum esse, & vel hac de causa ab execribili impiaque debacchandi consuetudine se revocent, atque ad *PIETATEM, TEMPERANTIAM & IVSTITIAM* excitent. Moneat nos *I E S U S C H R I S T U S* humani generis Servator & Redemptor, qui circa hoc tempus de passione sua sancte meditanda discipulis suis praecipit. Moneat nos peccatorum nostrorum numerus & cumulus. Vellant nobis aurem haec tempora durissima, tristissima, atque acerba. Exemplar illud eximium Doctoris fidei Apostolum Paulum auliamus, sequamur : Precor vos fratres per miserationes *D E I* ne configuremini seculo isti, sed transformemini per renovationem mentis vestrae, ad hoc ut probetis quae sit voluntas *D E I*, bona illa, accepta ac perfecta. Tempestivum iam est a sonno expurgisci. Nox processit dies autem propinquavit. Abijciamus igitur opera tenebrarum, & induamur habitu qui luci convenient, ut interdiu composite ambulemus : non in confectionibus & ebrietatis, non cubilibus & protervijs, non lite & invidia : sed induimini Domino *I E S U S C H R I S T O*, & carnis curam ne habete ad explendas cupiditates.

O admonitionem gravem & seriā tantoque dignam Apostolo ! Valeat, valeat, apud nos Theologi istius summi

Oratio.

summi admonitio fidelis. Territi simus illâ comminatione Isaia Propheta quæ extat cap. 22. Cùm vocaverit Dominus Iehova ad fletum & ad planctum : ecce lætitiam et gaudium , occidendo boves, & iugulando pecudes : comedendo carnes, bibendo vinum & dicendo : Edam nus et bibamus : Cras eniū moritur iūnus: Ne vivam , si expiabitur vobis ista iniqüitas : donec moriamini, inquit Dominus Iehova exercitum. Sed Orationis totius filum abrumpo, et verbis beati Martyris Cypriani finio. Quaeso vos fratres acquiescite salubribus remedijis, consilijis obedite melioribus, cum lacrymis iungite preces, iungite genitus , iungite pudorem, & delitorum sensu afficinimi : nec vos quorundam moveat aut error improvidus, aut stupor vanus , qui licet teneantur in tam graui criminis percussi sunt cæcitate, ut nec intelligent delicta, nec plangant.

D I X I.